

СТАНОВИЩЕ

на научните трудове, представени по конкурса
за заемане на академична длъжност „доцент”
в област на висшето образование 9. „Сигурност и отбрана“,
професионално направление 9.1. „Национална сигурност (Икономическа и финансова
сигурност)“, обявен в ДВ, бр. 89/ 08.11.2022 год.

Кандидат в конкурса: д-р Мартин Машлан

Автор на становището: доцент д-р Милорад Руменов Йорданов

*Основание за изготвяне на становището: заповед на Ректора на Висше училище по
сигурност и икономика, гр. Пловдив на № 74 от 08.02.2023 год.*

2023 г.

Пловдив

1. Обща характеристика на преподавателската и научноизследователската дейност на кандидата

Кандидат по конкурса за заемане на академична длъжност „доцент“ в област на висшето образование 9. Сигурност и отбрана, ПН 9.1. „Национална сигурност (Икономическа и финансова сигурност)“ е доктор Мартин Машлан. Научноизследователската и научно-приложната дейност на кандидата е насочена в областта на управлението на риска в контекста на икономическата сигурност.

Мартин Машлан е завършва през 1995 г. Бизнес икономика в Икономически университет в Братислава, Факултет по бизнес администрация в гр. Кошице. През 2018 г. завършва IPE Management School - Париж, Франция и Университ по управление на безопасността в гр. Кошице, с образователно-квалификационна степен магистър на науките (MSc.), специалност „Стратегическо управление“. През 2019 г. придобива степен PhD, (Доктор по философия), в учебна програма „Държавна сигурност и защита“, с област на обучение: „Национална и международна сигурност“. Темата на дисертационният му труд е „Използване на методите за анализ на риска за сигурността при защитата на транспорта на хора и материали“ в Академията на въоръжените сили на генерал Милан Растислав Стефаник в Словакия.

Кандидатът притежава съществен академичен опит – преподавателски и научен. От 2013 г. досега д-р Машлан е преподавател във Висшето училище по управление на безопасността в гр. Кошице. От м. септември 2018 г. досега е ръководител катедра „Икономика и безопасност на транспорта“. От 1995 г. до 2013 г. д-р Машлан заема ръководни позиции в различни предприятия, като естеството на неговите служебни задължения е в пряка връзка с управлението на риска.

Биографията на д-р Мартин Машлан и представените доказателства за научна и преподавателска дейност показват високата експертиза и доказан практически капацитет в области, относими към изискванията на процедурата. В тематично отношение трудовете му са фокусирани върху релацията управление на риска – икономическа сигурност.

Изследователската теза, формулирана от автора се основава на систематизацията на съществуващите в теорията и практиката изследвания със стремеж за генериране на нови знания за ефективни механизми, инструменти и модели за сигурност, в частност за икономическа сигурност и оценка на бизнес риска.

Биографията на единствения кандидат по настоящата конкурсна процедура, показва експертиза и определено доказан научно-изследователски и административен капацитет в области, изцяло относими към изискванията в процедурата. Със своя професионален и практически опит, както и научноизследователски потенциал, кандидатът допринася за формирането на необходимите способности в сектора за сигурност.

2. Съответствие на количествените резултати от научната и преподавателската дейност на кандидата с минималните национални изисквания за заемане на академичната длъжност „доцент“ в професионалното направление „Национална сигурност“

Научната продукция, представена от кандидата в конкурса напълно отговаря на националните минимални изисквания за заемане на академична длъжност „доцент“ по дейности и показатели в ПН 9.1. „Национална сигурност“. Всички публикации на д-р Машлан са авторски. Той е представил за рецензиране 13 (тринадесет) броя научни трудове, публикувани след придобиване на ОНС „доктор“. Научните трудове на кандидата са с общ обем 603 стр., като са обособени както следва:

- книга на база защитен дисертационен труд – 1 (един) брой в обем от 193 стр.;
- монография – 1 (един) бр. в обем от 202 стр.;
- научни статии и доклади – 9 (девет) броя в обем от 78 стр.;
- учебници – 2 (два) броя в обем 170 стр.

Научните трудове са публикувани в престижни издания и непосредствено са свързани с научната специалност по конкурса за заемане на академична длъжност „доцент“. Всеки от научните трудове е преход и надграждане в научно-изследователската дейност на д-р Машлан.

Две от научните статии са под печат, за което е представен надлежно оформен документ. От общия брой научни трудове за рецензиране 6 (шест) са авторски и 7 (седем) в съавторство.

Научната продукция, представена от д-р Машлан напълно отговаря на националните минимални изисквания за заемане на академична длъжност „доцент“ по дейности и показатели в ПН 9.1. „Национална сигурност“. Представена е справка с общ точков еквивалент 455,8 точки при минимално изискуеми 400 точки.

Представените за рецензиране публикации от кандидата са достатъчни за участие в конкурса за заемане на академична длъжност „доцент“ във ВУСИ, гр. Пловдив.

Кандидатът е представил справка за цитирания, от която е видно, че представените цитирания надхвърлят минималните национални изисквания на ППЗРАСРБ (215 точки при минимално изискуеми 50).

В обобщение, представените доказателства от д-р Машлан установяват изпълнението на националните минимални изисквания, съгласно изискването на чл. 24, ал. 1, т. 4 ЗРАСРБ.

Представените научни трудове непосредствено са свързани с научната специалност и тематичната област на конкурса за академична длъжност „доцент“. Постигнатите научни и научно-приложни резултати и приноси в трудовете на д-р Маслан го определят като целенасочен учен и изследовател, познаващ и развиващ съвременните тенденции в изследваните от него области, с поглед към бъдещото развитие на системите за сигурност. В потвърждение на това е и обстоятелството, че всеки от научните трудове се явява преход и надграждане в научно-изследователската дейност на кандидата.

Трудовете, представени от кандидата, се отличават с актуалност, последователност и аналитична мисъл и непосредствено са свързани с научната специалност и тематичната област на конкурса.

3. Оценка на научните постижения и приноси в предложените за рецензиране трудове

Произведенията са създадени от д-р Машлан са свързани с изискванията за заемане на академичната длъжност „доцент“ в професионалното направление „Национална сигурност“.

Основният монографичният труд, представен от кандидата за участие в конкурса е авторско произведение със заглавие на английски език „Risk Management Options Affecting the Economic Security of Business Entities“.

Научните и научно-приложните достойнства на монографичния труд и съпътстващите го публикации, го правят приложим и достъпен до широка читателска група, имаща отношение към управлението на риска в икономическата сигурност.

Монографичният труд е с обем 202 страници и е структуриран в следния вид - въведение, девет глави, заключение и библиографски списък.

Темата на изследване е актуална, предвид проблемите, свързани с икономическата сигурност на предприятията, в контекста на разбирането за широката сигурност, включващи въпроси, свързани с информационната, физическата, оперативната и други видове сигурност в компаниите. Различните аспекти на вътрешната и външна сигурност са особено актуални, както с оглед на новите предизвикателства пред вътрешната сигурност на предприятията, така и на външната сигурност, обусловена от неблагоприятната пазарна среда, с която се характеризира настоящия момент.

Обект на изследване в монографията са възможните форми и методи на оценка на риска, разгледани както от тяхната съдържателна гледна точка, така и от гледна точка на тяхната приложимост към различни видове организация на фирмената дейност.

Авторът разглежда сигурността от гледна точка на влиянието на цялостното състояние на средата за сигурност, която зависи както от външни, така и от вътрешни фактори. Според него предприятието може да влияе главно на вътрешни фактори, като външните фактори са по-проблематични, доколкото върху тях влияние имат фактори извън възможностите му за влияние, като интересите на международните финансови групи, интересите на ЕС както и средствата, с които разполагат правителствата на отделните държави, което се отразява в създаването на конкурентна среда.

Доктор Машлан изследва проблемите, свързани със средата за сигурност и безопасността, влиянието на външната и вътрешната среда за сигурност, рисковете и заплахите за сигурността. Разгледани са въпросите, свързани с оценката на риска и приложението на различни аналитични методи при оценката и управлението на риска. Изследвани са основните видове аналитични методи и тяхната възможна приложимост и уместност спрямо различни хипотези на среда за сигурност.

Анализиран са предприятията с оглед на външната и вътрешната среда за сигурност, както и възможните рискове и заплахи, както и мястото на управлението на

риска в системата на управление на предприятието.

Авторът изследва различните модели на организация на сигурността в предприятието и тяхната приложимост, предимства и недостатъци, когато се касае за отделни типове предприятия – интегрирания модел, моделът на минимум технологична сигурност, моделът на формална сигурност и др. Моделите за сигурност са изследвани с оглед на политиката на сигурност на предприятието.

В монографичният труд са разгледани различните аспекти на сигурност, които имат отношение към опазването на различни видове активи на компанията.

Направен е анализ на елементите на имуществената съвкупност на предприятието и тяхното отношение към ликвидността на компанията, като способност да изпълни съществуващи задължения

Изследвани са инвестиционните стратегии и планирането на инвестициите на предприятието, паричните потоци по време на инвестиционния период и значението на собствения и привлечен капитал при осъществяването на инвестиционния процес.

Не на последно място са посочени възможните юридически и търговски механизми за осигуряване на вземанията на предприятието.

Авторът описва процедурите, използвани при оценката на риска, както и конкретни аналитични методи, които могат да се използват при работа с рискове. Целта на идентифицирането на рисковите фактори е да се създаде списък от събития, които биха могли да причинят нежелано прекъсване на текущите процеси. Монографията описва и сравнява както методите за гарантиране на плащането на вземанията, така и методите за по-ефективно наказване на съществуващите длъжници и предложенията за елиминиране на други рискове, засягащи цялостната икономическа сигурност.

В заключението е обосновано значението на външните и вътрешните аспекти на сигурността и нуждата от анализ и оценка на риска в рамките на стратегическото и оперативно управление на едно предприятие.

Монографията представлява цялостно изследване на моделите на сигурност на предприятието и на взаимодействието на тези модели с вътрешната и външна среда за сигурност. Също така се предлагат всеобхватни модели на анализ, оценка и управление на вътрешните и външни рискове за сигурността и се предлагат възможни решения за тяхното минимизиране.

Представените от кандидата трудове, освен че имат значителен принос към обогатяването на теорията в сферата на икономическата сигурност, имат и висока практическа стойност, с оглед на значимостта на предизвикателствата пред съвременното управление на службите за сигурност.

Резултатите от авторските научни трудове, както като теоретични обосновки, така и като формулирани насоки за практически дейности са с пряко значение за подобряване на работата на компетентни структури и специализирани органи в посочената сфера.

4. Научно-приложни резултати и приноси в трудовете на кандидата

Приносите в трудовете, представени за участие в конкурса за заемане на академична длъжност „доцент“, се отличават със своята научна и научно-приложна значимост за ефективното управление на процесите, свързани с икономическата

сигурност. Приемам приложената справка на д-р Машлан за направените приноси.

Приносите в трудовете, представени за участие в конкурса за заемане на академична длъжност „доцент“, се отличават със своята научна и научно-приложна значимост за ефективното управление на риска в контекста на икономическата сигурност и свързаността ѝ с националната сигурност. Могат да се отбележат следните важни научни приноси на изследванията на д-р Мартин Машлан.

Като научен принос може да се посочи обогатената и доразвита теоретичната рамка на приложимост на управлението на риска от позициите на сигурността с акцент на икономическата сигурност на стопанските субекти.

Също така е доказана ролята на финансовата сигурност като предпоставка за платежоспособността и ликвидността на бизнес структурите.

Генерирани са нови знания основаващи се на ефективни иновативни механизми и инструменти за управлението на риска в контекста на икономическата сигурност.

Научно обоснована и доказуема е научно-експертната платформа за създаване на концептуален модел за управление на риска на бизнес организациите, с адекватна на динамичните промени на средата за сигурност правно-регулативна рамка в Словакия с принос към икономическата сигурност на стопанските субекти.

Авторът е предложил алгоритъм за интегриран подход за управление на риска за стопанските субекти чрез използване на информационните системи, пречупен през призмата на икономическата сигурност като компонент на системата за национална сигурност на Словакия.

Също така е предложена методология за повишаване на финансовата стабилност на стопанските субекти и на финансовата дисциплина на кредитополучателите.

Защитима е и ролята на транспортните системи за ефективно функциониране на логистичните дейности на бизнес структурите, като са разкрити причините за съществуващите диспропорции и подходите за защита на личните данни на субектите в логистичната система.

Значимостта и ефекта на приносите за науката и практиката, които са лично дело на кандидата по конкурса, са доказани в неговите научни трудове, с което го утвърждават като учен в областта на икономическата сигурност.

5. Оригиналеност на представените трудове и достоверност на научните данни в тях

При запознаването и оценката на трудовете на д-р Машлан не установих наличие на плагиатство. Представените за оценка от научното жури публикации са лично дело на кандидата за академичната длъжност „доцент“. Методологията, която е използвана при изследванията съчетава различни методи, упражняването на които по отделно или в съвкупност довежда до оценка за достоверност на получените научни данни.

Авторът на трудовете е предоставил писмени справки, в които са отразени получените точки по групи показатели за съответствие с минималните национални изисквания за доцент в професионалното направление „Национална сигурност“,

приносит за теорията и практиката, които се съдържат в публикациите и получените научни и практико-приложни резултати. Приемам приносите и научните резултати, описани и обяснени от кандидата в справките, приложени в материалите за конкурса.

Препоръчвам на д-р Машлан в бъдеще да насочи публикационната си дейност към издания с научно рецензиране и индексирани в международната научна мрежа.

6. Заключение

Научноизследователските трудове на д-р Мартин Машлан заслужават положителна оценка.

Той познава отлично литературните източници по изследваните проблеми и ги използва със стремеж към творчески подход. Наукометричните параметри на кандидата отговарят на законовите изисквания за придобиване на академичната длъжност „доцент” в професионалното направление „Национална сигурност“. Не познавам лично кандидата в конкурса, но разглеждайки цялостната му научна дейност, оставам с убеждението, че той е един утвърден и признат учен, с отлични перспективи за понататъшно развитие.

Всичко това ми дава основание да предложа на уважаемото научно жури по конкурса д-р Мартин Машлан да бъде избран и предложен да заеме академичната длъжност „доцент” в област на висшето образование 9. „Сигурност и отбрана“, професионално направление 9.1. „Национална сигурност (Икономическа и финансова сигурност)“, за нуждите на Висше училище по сигурност и икономика гр. Пловдив.

25.02.2023 г.

Изготвил становището:

гр. София

/доц. д-р Милорад Йорданов/